

ΑΠΟΘΗΚΗ

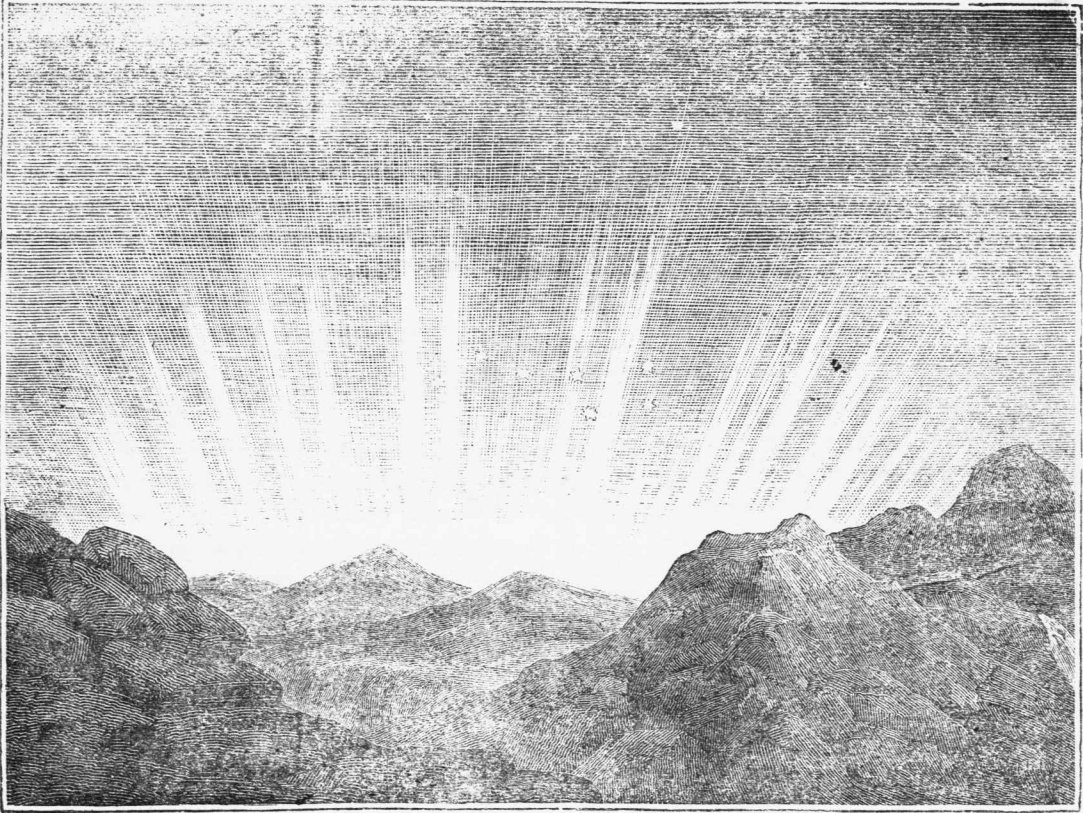
ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΣΕΠΤΕΜ. 1842.]

[ΑΡΙΘ. 69.]

ΤΟ ΒΟΡΕΙΟΝ ΣΕΛΑΣ,
ἢ τοι
Ἡ ΑΡΚΤΙΚΗ ΑΥΓΗ.

Βόρειον Σέλας.

ΒΟΡΕΙΟΝ Σέλας, ἢ Ἀρκτική Αὐγή, καλεῖται φωτεινόν τι μετέωρον, παρατηρούμενον συχνότερον καὶ λαμπρότερον εἰς τοὺς ἀρκτικωτέρους τόπους, καὶ πάντοτε μετὰ τὴν δύσιν καὶ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου· ὠνομάσθη δὲ Αὐγή διὰ τὴν ὁμοιότητα αὐτοῦ μὲ τὴν εἰς ἡμᾶς γνωστὴν αὐγὴν, καί- τοι διαφέρει ταύτης κατὰ πολλὰς περιστάσεις.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο περιγράφεται εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἐγκυκλοπαιδεῖαν ὡς ἐπομένως.—Κατὰ τὸ ἀρκτικὸν μέρος τοῦ ὀρίζοντος, συχνάκις δὲ πρὸς τὸ βορειοανατολικὸν ἢ τὸ βορειοδυτικὸν, ἀναβαίνει ὀριζόντιος νεφέλη εἰς ὕψος σπανίως ὑπερβαῖνον 40° , καὶ ἐκτείνεται ἐν εἴδει τόξου δια- φέροντος ἀπὸ 5° ἕως 100° , ἐνίοτε δ' ἔτι μᾶλλον. Κάποτε μὲν εἶναι ὑπόλευκος καὶ λαμπρὰ, συχνάκις δὲ μέλαινα καὶ

πυκνὴ. Πολλάκις τὸ μὲν ἀνώτερον κράσπεδον τῆς νεφέ- λης εἶναι λευκὸν καὶ στιλπνόν, τὸ δὲ κύριον αὐτῆς σῶμα βαθύχρουν. Ἀφοῦ δ' ἐκπέμψῃ ἀριθμὸν τινα κυμαινομέ- νων ἀκτίνων, τὸ σκοτεινότερον μέρος τῆς νεφέλης μετα- βάλλεται, καὶ γίνεται φωτεινότερον. Ἐνίοτε τὸ φαινόμε- νον διαρκεῖ ὀλόκληρον νύκτα, καὶ κάποτε παρατηρήθη πολ- λὰς νύκτας κατὰ συνέχειαν. Ἄλλοτε ὅμως τὸ Βόρειον Σέλας δὲν συνίσταται εἰμὴ εἰς τινα ἀξιοσημείωτον λάμψιν κατὰ τὸν ὀρίζοντα, ἥτις ἐπιδεικνύεται ὀλίγας στιγμὰς, ἔπειτα δ' ἐξαφανίζεται. Καὶ τρόντι τόσον ποικίλα εἶναι τὰ φαινόμενα τοῦ μετεώρου τούτου, ὥστε μία τις περιγρα- φὴ δὲν ἐφαρμόζεται εἰς ὅλα· ἐωσοῦ δὲ νὰ γνωρισθῇ ἀκρι- βέστερον ἡ φύσις αὐτοῦ, οἰαδὴποτε ἀξιοσημείωτος φωτεινὴ

ανάπτυξις πρὸς τὸ βορεινὸν μέρος τοῦ ὀρίζοντος, συμβαίνουσα μεταξὺ τῆς δύσεως καὶ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, πρέπει νὰ λογίζεται ὡς εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο ὑπαγομένη.

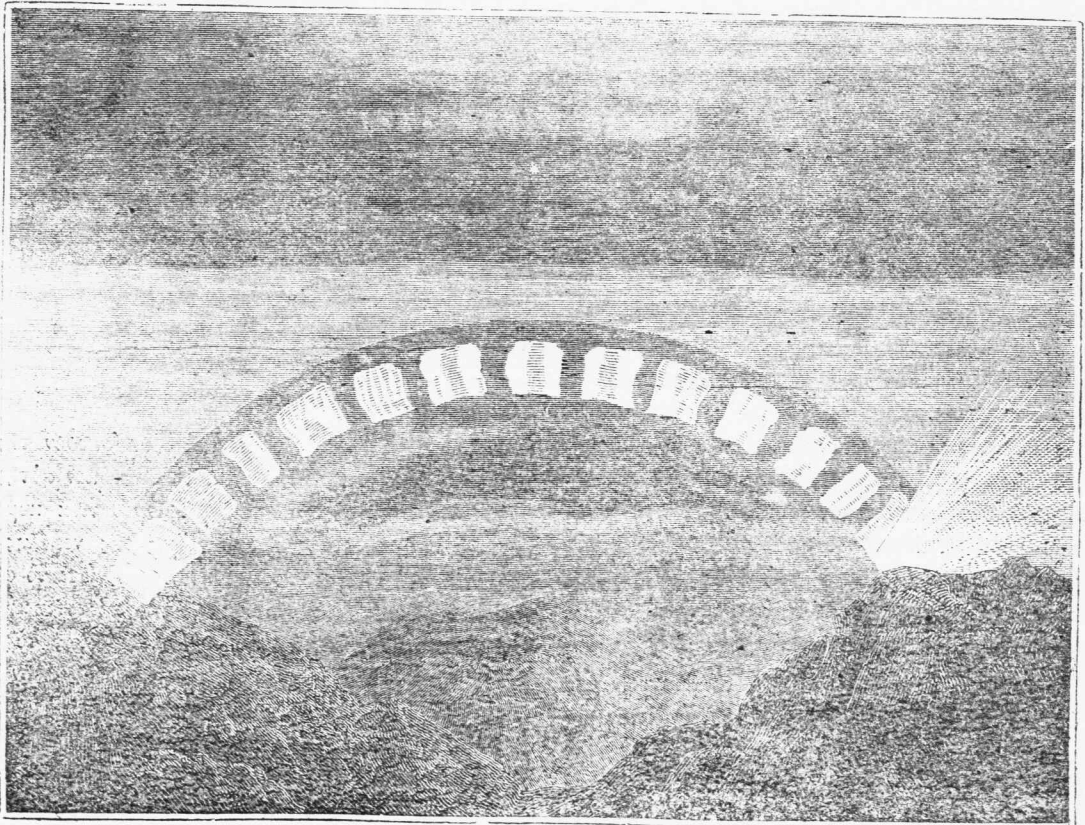
Αἱ παρουσιαζόμεναι ἐνταῦθα εἰς τὸν ἀναγνωστὴν δύο εἰκόνες τῆς Βορείου Αὐγῆς ἐφάνησαν ἀμφοτέραι εἰς Breuillepont, εἰς τὴν Νορμανδίαν, σχεδὸν εἰς τὸ πλάτος τῶν Παρισίων, ἡ πρώτη τὴν 26ην Σεπτεμβρίου 1726, καὶ ἡ δευτέρα τὴν 19ην Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Τὸ περιέργον τοῦτο φαινόμενον, καίτοι ἴδιον μάλιστα τοῦ βορῶα, ὡς προείπομεν, παρατηρήθη, μ' ὅλον τοῦτο, εἰς σχεδὸν πᾶν μέρος τῆς οἰκουμένης· ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς βορεινοὺς τόπους συνέβαινε κατ' ἀρχαιοτέρας ἐποχὰς πολὺ σπανιώτερον. Ἐν Ἀγγλίᾳ μόλις ἐφάνη ἐν τοιοῦτον μετέωρον καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς δεκάτης ἐβδόμης καὶ τὸ πρῶτον μέρος τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος. Εἰς τὰς Πράξεις τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν δὲν ἐσημειώθη κἀνὲν τοιοῦτον φαινόμενον μεταξὺ τῶν 1666 καὶ 1716. Ἐν καταγεγραμμένον εἰς τὰ Σύμμικτα τοῦ Βερολίνου διὰ τὸ 1707 καλεῖται σπανιώτατον φαινόμενον· τὸ δ' ἐν Βονωνίᾳ παρατηρηθὲν, ἐν ἔτει 1723, ἦτο πρωτοφανὲς εἰς ἐκεῖνην τὴν πόλιν.

Εἰς τὰς βορείους χώρας ἡ συχνότης τῆς Ἀρκτικῆς Αὐγῆς ἔκαμε πολλοὺς νὰ συμπεράνωσιν ὅτι ἐκεῖσε εἶναι σχεδὸν διηνεκής. Ἄλλ' ὁ Κέλσιος, ὅστις ἐν ἔτει 1733 ἐξέδωκε κατάλογον 316 παρατηρήσεων γενομένων ἐν Σβε-

κία μεταξὺ τῶν 1706 καὶ 1732, ῥητῶς βεβαιώνει τὸ ἐναντίον, καὶ λέγει ὅτι οἱ γηραλέωτεροι τῶν κατοίκων τῆς Οὐψαλίας ἐστοχάζοντο σπανιώτατον τὸ φαινόμενον πρὸ τοῦ 1716. Ἄνδερσὼν, ὁ ἐξ Ἀμβούργου, ὅστις συνέγραψε περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης κατὰ τὸν αὐτὸν σχεδὸν χρόνον, λέγει ὅτι ἐν Ἰσλανδίᾳ καὶ αὐτοὶ οἱ κάτοικοι μεγάλως ἐξεπλήσοντο διὰ τὴν ἀρχομένην τότε συχνότητα τῆς Αὐγῆς. Τορφοῖος, ὁ ἱστορικός τῆς Δανίας, καὶ αὐτὸς Ἰσλανδὸς, συγγράψας ἐν ἔτει 1706, ἦτον ἀρκετὰ προβεβηκώς, ὥστε νὰ ἐνθυμῆται τὸν χρόνον, καθ' ὃν τὸ Βόρειον Σέλας ἐνέπνευε τρόμον εἰς τὴν πατρίδα του.

Ἀναβαίνοντες εἰς ἀρχαιοτέρας ἐποχὰς, εὐρίσκομεν εἰς τὸν Ἀριστοτέλη περιγραφὴν, ἣτις δῆλον ὅτι ἐφαρμόζεται εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μετέωρον· τὴν νύκτα, λέγει, ἐν καιρῷ νηνεμίας, παρατηρήθη φαινόμενον, ὁμοιάζον φλόγα μειμιγμένην μὲ καπνὸν, ἡ ἄχυρα καιόμενα ὡς βλέπονται μακρόθεν. Τὰ ἐπικρατοῦντα χρώματα ἦσαν πορφυροῦν, στυλπνὸν ἐρυθρὸν, καὶ αἱματώδες. Ὁ Κικέρων, ὁ Πλίνιος, ὁ Σένεκας, καὶ διάφοροι ἄλλοι νεώτεροι συγγραφεῖς, αἰνίττονται ἢ περιγράφουσιν ὅμοια φαινόμενα· καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὰ ἐν οὐρανοῖς σημεῖα καὶ τέρατα, οἷον στρατοὶ μαχόμενοι, κλπ. κλπ., ὅσα συγγραφεῖς τινὲς ἐξιστόρησαν ὡς προηγηθέντα ἀξιολόγων συμβάντων, πρέπει νὰ ἦσαν Βόρειαι Αὐγαί, παραμορφωθεῖσαι ἀπὸ τὴν αὐτὴν δύναμιν τῆς φαντασίας, ἣτις καὶ κομήτας μετέτρεψεν εἰς

Βόρειον Σέλας.

ρομφαίας καὶ εἰς ἄλλα ὄπλα. Ὁ γενικὸς δὲ τρόμος, τὸν ὁποῖον τὰ τοιαῦτα φαινόμενα ἐπέπνεον, ἐπιβεβαίωσι τὴν γνώμην ὅτι τὸ Βόρειον Σέλας δὲν συνέβαινε κατ' οὐδένα τρόπον τόσον συνεχῶς πρὸ τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος, ὅσον ἔκτοτε.

Φιλόσοφοι τινες ὑπέθεσαν ὅτι τὸ Βόρειον Σέλας εἶναι τοποθετημένον ὑπὲρ τὰ χίλια μίλια ὑπεράνω τῆς γῆς, καὶ κατὰ συνέπειαν πολὺ μακρὰν ἔξω τῆς ἀτμοσφαιρας ἡμῶν. Ἄλλοι δὲ καὶ νεώτεροι συμπεραίνουν ὅτι τὸ κατὰ μέσον ὄρον ὕψος αὐτοῦ δὲν εἶναι ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν μίλια, καὶ διῆσχυρίζονται ὅτι πρέπει νὰ ἦναι ἀτμοσφαιρικόν, καὶ ὅχι ἀστρονομικόν φαινόμενον, καθότι ἡ ἡμερήσιος περιφορὰ τῆς γῆς δὲν μεταβάλλει ποσῶς τὴν φαινομένην θέσιν αὐτοῦ.

Λέγεται ὅτι πολλάκις συνοδεύεται μὲ ἤχον, ὅστις περιεγράφη ὡς συριγμὸς, μορμυρισμὸς, ῥόγθος, καὶ κρότος.

Ἡ ἐπιβρῶν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μαγνητικῆς βελόνης ἐμπορεῖ τὴν σήμερον νὰ λογιζέται ὡς ἀναντιρρήτως ἀποδεδειγμένη.

Διάφοροι μὲν θεωροῦναι ἐπροτάθησαν εἰς ἐξήγησιν τῆς Βορείου Αὐγῆς, ἀλλ' οὐδέμια εἰσέτι κρίνεται ἀποχωρῶσα. Πρέπει δὲ νὰ στοχαζώμεθα αὐτὸ μᾶλλον ὡς φαινόμενον ἄξιον παρατηρήσεως παρ' ὡς ἤδη καλῶς παρατηρηθέν.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟΧΟΝΔΡΙΑΚΩΝ.

Τῆς ἀθλιότητος τοῦ ὑποχονδριακοῦ θέλει μᾶς δώσειν ἰδέαν τινὰ τὸ ἐπόμενον ἀπόσπασμα ἐξ ἐπιστολῆς πρὸς ἰατρόν. — « Τὸ ταλαιπώρον σῶμά μου εἶναι κάμινος καιομένη, τὰ νευρὰ μου ἀνθρακικὸς πεπυρακτωμένοι, τὸ αἷμά μου βράζον ἔλαιον· ὁ ὕπνος διόλου μὲ ἐγκατέλιπε, καὶ ὑποφέρω συνεχῆς μαρτύριον. Ἀγωνιῶ ὁπόταν κοιτώμαι ἐπὶ τῶν νώτων μου· δὲν δύναμαι νὰ πλαγιάσω οὐδ' ἐπὶ τῆς μιᾶς οὐδ' ἐπὶ τῆς ἄλλης πλευρᾶς μου· βκσανίζομαι δὲ φρικτῶς ὁπόταν ζητῶ ἀνακούφισιν πίπτων ἐπὶ τοῦ στομάχου μου πρὸς αὔξησιν τῆς ἀθλιότητός μου, δὲν ἐμπορῶ οὔτε νὰ καθίσω, οὔτε νὰ σταθῶ, οὔτε νὰ περιπατήσω. » Αἱ φαντασίαι τῶν ὑποχονδριακῶν εἶναι πολλάκις τῆς πλέον παραδόξου φύσεως· ὁ μὲν φαντάζεται, ὅτι διὰ τὴν νωσῶδη ὑπερσαρκίαν αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ διέλθῃ τὴν θύραν τοῦ θαλάμου ἢ τοῦ οἴκου του· ὁ δὲ λαμβάνει τὴν ἰδέαν εἰς τὴν κεφαλὴν του ὅτι εἶναι κατεσκευασμένος ἀπὸ ὕελον, καὶ δὲν θέλει νὰ καθίσῃ ἐκ φόβου μὴ σπάσῃ· ἄλλος τις φαίνεται πληροφορημένος ὅτι ἔχει κενὴν τὴν κεφαλὴν· εἰδήμων δὲ τις Ἀμερικανὸς, κατέχων ὑψηλὴν δικαστικὴν θέσιν εἰς τὰς Δυτικο-Ἰνδικὰς Ἀγγλικὰς ἀποικίας, δὲν ἠδύνατο ν' ἀπαλλαγθῆ τῆς ἀλλοκότου ἰδέας ὅτι μετεμορφώθη εἰς χελώνην.

Τὸ λυπηρότερον ὑπόμνημα τῶν βασάνων τῆς ὑποχονδρίας εὐρίσκειται εἰς τὸ ἡμερολόγιον τοῦ ἐκ Γοττίνγγης Δόκτορος Οὐαλδερστείν. Ἦτον ἀνὴρ προσω-

πικῶς δυσειδέστατος, ὁ δὲ νοῦς αὐτοῦ ἐφαίνετο ἐπίσης ἐστρεβλωμένος, ὡς καὶ τὸ σῶμά του. Καίτοι σοφὸς ὢν, καὶ πεπεισμένος περὶ τῆς τῶν ἐντυπώσεων αὐτοῦ ἀτοπίας, δὲν ἴσχυε μ' ὄλον τοῦτο ν' ἀντισταθῆ εἰς τὴν ὀλεθρίαν ἐπιβρῶν των.

Τὸ δυστύχημά μου (λέγει ὁ Δόκτωρ) εἶναι ὅτι ποτὲ δὲν ὑπάρχω εἰς τὸν παρόντα κόσμον, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς ἐνδεχομένους συνδυασμούς, δημιουργήματα τῆς φαντασίας μου. Ἐπασχολοῦσι δὲ μέγα μέρος τοῦ καιροῦ μου, καὶ τὸ λογικόν μου δὲν δύναται ν' ἀποβάλλῃ αὐτούς. Ἡ νόσος μου τῶντι εἶναι ἡ δύναμις τοῦ ἐξάγειν δηλητήριον φάρμακον ἀπὸ πᾶν περιστατικόν τῆς ζωῆς, ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε πολλάκις ἠσθανόμην ὁ ἀθλιέστατος πάντων, μόνον διότι δὲν εἶχον δυναθῆ νὰ πταρυσθῶ τρεῖς κατὰ συνέχειαν. Μίαν νύκτα, πλαγιασμένος ὢν ἐπὶ τῆς κοίτης μου, ἠσθάνθην αἴφνης φόβον πυρκαϊᾶς, καὶ βαθμυδὸν κατεθλίβην τοσοῦτον ὑπὸ φαντασιώδους θερμότητος, ὅσον ἂν ἐκαίετο ὁ θάλαμός μου. Οὕτως ἔχων, ἤκουσα κώδωνα τῆς γειτονίας ἤχουντα διὰ πραγματικὴν πυρκαϊάν, καὶ ὁ φόβος μου τότε ὑπερνηξήθη. Δὲν ἐρυθριῶ δι' ὅτι ἠμπόρει νὰ ὀνομασθῆ δεισιδαιμονία, μᾶλλον παρ' ὅσον ἤθελον ἐρυθριάσειν ἂν ὠμολόγουν, ὅτι αἱ αἰσθήσεις μου δὲν μὲ εἰδοποιοῦσι περὶ τῆς κινήσεως τῆς γῆς. Ἡ πλάνη μου συνιστᾷ τὸ σῶμα τῆς κρίσεώς μου, εὐχαριστῶ δὲ τὸν Θεὸν ὅτι ἔδωκεν εἰς αὐτὸ ψυχὴν ἰκανὴν νὰ τὸ διορθῶν. Ὅταν ἤμην πάντῃ ἀνώδυνος, ὡς συμβαίνει πολλάκις ἐνῶ κοιτόμαι, ἡ αἰσθησις τῆς εὐδαιμονίας ταύτης φέρεי δάκρυα εὐγνωμοσύνης εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου. Ὡνειρεύθην ποτὲ (προσθέτει ὁ Οὐαλδερστείν) ὅτι κατεδικάσθην νὰ καῶ ζῶν. Ἦμην δὲ γαληνότατος, καὶ διενουούμην ψυχρῶς ἐνῶ ἐξετελεῖτο ἡ κατ' ἐμοῦ ἀπόφασις. « Τώρα, » ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν, « καίνομαι, ἀλλ' εἰσέτι δὲν ἐκάην· καὶ μετ' ὀλίγον θέλω ἀποτεφραθῆ. » τοῦτο μόνον διενουούμην, καὶ δὲν ἔπραττον ἄλλο τι εἰμὴ νὰ διανοῶμαι. Ὅτε δ' ἐξυπνήσας ἐσκέφθην περὶ τοῦ ονείρου μου, διόλου δὲν εὐηρεστήθην μὲ αὐτὸ, καθότι ἐφοβούμην ὅτι ἤθελον καταντήσειν ὅλος διάνοια, καὶ οὐδόλως αἰσθημα.

Τὸ θλιβερότερον (ἐξακολουθεῖ ὁ δυστυχὴς Δόκτωρ) εἶναι ὅτι, ὁπόταν ἔχω κακῶς, δὲν δύναμαι τίποτε νὰ συλλογισθῶ, τίποτε νὰ αἰσθανθῶ, χωρὶς νὰ τὸ ἐφαρμόσω εἰς ἐμαυτόν. Μὲ φαίνεται ὅτι ὅλος ὁ κόσμος εἶναι μόνον μηχανή τις, ἐπίτηδες κατεσκευασμένη διὰ νὰ μὲ κάμνῃ νὰ αἰσθάνωμαι τὰ πάθη μου κατὰ πάντα δυνατὸν τρόπον.

Ὅποια φοβερὰ ὁμολογία ὑπὸ στοχαστικοῦ καὶ εἰδήμωνος ἀνδρός! Δὲν διασαφηνίζει τὸν ὑπὸ τοῦ Ρουσσῶ δοθέντα ὀρισμὸν τοῦ λογικοῦ — ὅτι εἶναι ἡ γνῶσις τῆς ἡμετέρας μωρίας;